

II Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Polska i Ukraina w perspektywie geopolitycznej: historia i współczesność” (Uniwersytet Warszawski, 28–29 kwietnia 2025 r.)

Relacje polsko-ukraińskie od stuleci pozostają kwestią fundamentalną dla obu narodów. Kształtują się w złożonych uwarunkowaniach geopolitycznych, generujących długą listę wyzwań zarówno dla państwowości polskiej, jak i ukraińskiej. W rezultacie Polacy i Ukraińcy stale poszukują optymalnych warunków funkcjonowania i rozwoju. W tym kontekście ewoluuje pamięć i tożsamość obu narodów. W odniesieniu do nich Polacy i Ukraińcy określają istotne dla nich wartości i interesy, cele i zadania, zasoby i deficyty, szanse i ryzyka.

Międzynarodowa konferencja naukowa „Polska i Ukraina w perspektywie geopolitycznej: historia i współczesność” odbyła się 28–29 kwietnia 2025 r. na Wydziale Historii Uniwersytetu Warszawskiego, który był organizatorem wydarzenia. Współorganizatorem wydarzenia był Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Forum odbyło się przy współpracy Edukacyjno-Naukowego Instytutu Stosunków Międzynarodowych, Historii i Filozofii Czerkaskiego Uniwersytetu Narodowego im. Bohdana Chmielnickiego oraz Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu w Łodzi. Partnerem wydarzenia wystąpił Bank Gospodarstwa Krajowego. Patronat honorowy objęło Polskie Towarzystwo Nauk Politycznych. Celem konferencji była refleksja nad znaczeniem czynników geopolitycznych w dziejach Polski i Ukrainy (zarówno w perspektywie historycznej, jak i współczesnej). W szczególności organizatorom zależało na przemyśleniu dwóch kwestii ogólnych: w jakim zakresie globalne oraz europejskie realia geopolityczne determinują polskie oraz ukraińskie wybory kulturowo-cywilizacyjne oraz w jakim zakresie polskie i ukraińskie wybory kulturowo-cywilizacyjne oddziałują zwrótnie na rozwój realiów geopolitycznych w skali Europy i świata. Spotkanie odbyło się w formie hybrydowej.

Komitet naukowy wydarzenia reprezentowali naukowczynie i naukowcy z uczelni organizujących forum: dr hab. Katarzyna Błachowska (UW), dr hab. Bartosz Hordecki, prof. UAM, doc. Andriy Kasyan (CzNU), dr Iwona Łuczyk (BGK), dr hab. Marek Mikołajczyk, prof. UAM, prof. dr hab. Olga Morozowa (UW/CzNU), dr hab. Szymon Ossowski, prof. UAM, dr doc. Oleksandr Spriahailo (CzNU), prof. dr hab. Andrzej Stelmach (UAM), dr hab. Rafał Witkowski, prof. UAM, prof. dr hab. Natalia Zemzyulina (CzNU).

Do komitetu organizacyjnego weszli historyczki i historycy z Wydziału Historycznego UW oraz uniwersytetów-partnerów: dr hab. Katarzyna Błachowska, dr Piotr Kroll, dr hab., prof. ucz. Bartosz Hordecki, prof. dr hab. Olga Morozowa, dr Krzysztof Senger, prof. dr hab. Natalia Zemzyulina.

Sekretarzem naukowym konferencji była prof. dr hab. Olga Morozowa.

W wydarzeniu wzięło udział 63 badaczy z Ukrainy, Polski, Francji. Strona ukraińska była reprezentowana przez Instytut Ukraińskiej Archeografii i Źródłoznawstwa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy oraz osiem uniwersytetów: w Czerkasach, Kijowie, Lwowie, Drohobyczu, Humaniu, Izmailu, Charkowie, Iwano-Frankiwsku, Winnicy. Stronę polską reprezentowali przedstawiciele dwunastu uczelni wyższych w Warszawie, Poznaniu, Krakowie, Bydgoszczy, Rzeszowie, Katowicach, Gdyni, Przemyśle, Częstochowie, Białymstoku, a także Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim, Południowo-Wschodni Instytut Naukowy w Przemyśle, Instytut Pamięci Narodowej i Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu w Łodzi. Szczególny udział w wydarzeniu wzięli przedstawiciele Banku Gospodarstwa Krajowego i Polskiego Instytutu Ekonomicznego. Prof. Anna Lefèvre reprezentowała Uniwersytet Warszawski. W wydarzeniu wzięli także udział jako słuchacze studentki i studenci Uniwersytetu Warszawskiego, Czerkaskiego Uniwersytetu Narodowego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz przedstawiciele innych instytucji państwowych i społecznych.

Honorowymi gośćmi i uczestnikami forum byli: Oleksandr Cherevko – rektor Czerkaskiego Uniwersytetu Narodowego im. Bohdana Chmielnickiego, Szymon Ossowski – dziekan Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Mateusz Walewski – główny ekonomista i dyrektor Departamentu Badań i Analiz Banku Gospodarstwa Krajowego, Andrzej Janicki – p.o. dyrektora Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu w Łodzi, Stanisław Stępień – dyrektor Południowo-Wschodniego Instytutu Naukowego w Przemyśle i inni szanowni uczestnicy.

Dyskusje odbyły się w ramach następujących paneli:

- „Partnerstwo pod presją: Polska i Ukraina w obliczu zmian w układzie geopolitycznym na świecie”,
- „Relacja Polska-Ukraina na przestrzeni wieków w ujęciach historycznych, politologicznych, a także w dyskursach praktycznych XIX–XXI w.”,
- „Polska, Ukraina, Rosja, Białoruś, Litwa, Łotwa, Estonia w koncepcjach geopolitycznych XIX–XX w.”,
- „Inwazja Rosji na Ukrainę – wyzwania dla Ukrainy i Polski: polityczne, gospodarcze, dyplomatyczne oraz w zakresie polityki bezpieczeństwa”,
- „Ukraina, Polska, Europa po wojnie – perspektywy współpracy polsko-ukraińskiej oraz integracji Ukrainy z Unią Europejską”.

Językami roboczymi konferencji były: polski, ukraiński, angielski.

Uroczyste otwarcie forum odbyło się 28 kwietnia 2025 r. Moderatorkami były Katarzyna Błachowska i Olga Morozowa. Historyczki otwały konferencję witając obecnych, przedstawiły gości honorowych i złożyły wszystkim życzenia owocnej dyskusji.

Ze słowem powitalnym do uczestników spotkania zwrócił się prof. Łukasz Niesiołowski-Spanò, Dziekan Wydziału Historii Uniwersytetu Warszawskiego. W imieniu gospodarzy wydarzenia Dziekan podkreślił znaczenie rozwoju stosunków polsko-ukraińskich, zwłaszcza w kontekście rosyjskiej agresji na Ukrainę, a także aktualność dyskusji naukowej z proponowanego tematu.

W swoim przemówieniu rektor Oleksandr Czerewko zwrócił uwagę na historyczne korzenie stosunków polsko-ukraińskich, podkreślił rolę Polski w konflikcie ukraińsko-rosyjskim oraz współpracę Ukraińców i Polaków w kontekście wojny z Rosją:

W tych trudnych czasach, kiedy rosyjska agresja na Ukrainę podkopała cały system bezpieczeństwa europejskiego i światowego, stosunki między Ukrainą a Polską nabierają dziś szczególnego znaczenia [...] Wraz z początkiem pełnoskalowej rosyjskiej agresji na Ukrainę 24 lutego 2022 r. osiągnęły one zasadniczo inny poziom, zaczęła nabierać kształtu nowa karta wspólnej historii Ukrainy i Polski¹.

Kolejny z przemawiających, główny ekonomista i dyrektor Departamentu Badań i Analiz Banku Gospodarstwa Krajowego Mateusz Walewski także podkreślił moment wspólnej historii i współpracy obu narodów, zwłaszcza w dziedzinie gospodarczej.

Następnie p.o. dyrektora Muzeum Dzieci Polskich – Ofiar Totalitaryzmu Andrzej Janicki opowiedział o dotychczasowej współpracy historyków polskich i ukraińskich w badaniu tragicznych losów dzieci podczas II wojny światowej.

Konferencja rozpoczęła się panelem inauguracyjnym „Partnerstwo pod presją: Polska i Ukraina w obliczu zmian w układzie geopolitycznym na świecie” (moderator – Bogdan Zawadewicz, dyrektor Biura Analiz Ryzyka Ekonomiczno-Geopolitycznego, Bank Gospodarstwa Krajowego). W panelu wzięli udział: Maria Zolkina, kierownik ds. bezpieczeństwa regionalnego i studiów nad konfliktami, Fundacja Inicjatyw Demokratycznych im. Ilko Kucheriva & LSE IDEAS; dr Daniel Szeligowski, koordynator programu Europa Wschodnia, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych; Jan Strzelecki, zastępca kierownika zespołu gospodarki światowej, Polski Instytut Ekonomiczny. Paneliści podnieśli kwestie zmian geopolitycznych na świecie, sytuacji polityczno-gospodarczej Ukrainy w kontekście wojny z Rosją, polityki zagranicznej, a przede wszystkim partnerstwa z Polską, spraw bezpieczeństwa, integracji Ukrainy z Unią Europejską i NATO, perspektyw powojennej odbudowy Ukrainy oraz relacji polsko-ukraińskich.

Wystąpienia inauguracyjne wygłosili: dr hab. Katarzyna Błachowska (*Księstwo Halickie XII–XIV w. – potęga kształtującego się regionu Europa Środkowo-Wschodnia czy „marchia na rubieży Rusi”?* *Stanowiska historyków ukraińskich, ujęcia historyków polskich*), dr hab. Bartosz Hordecki i dr Magdalena Lorenc (*Wolność akademicka w Ukrainie w kontekście agresji rosyjskiej – diagnozy, transformacje, perspektywy*), prof. Natalia Zemzyulina i Jegor Zemzyulin (*Spivpracă Ukraini ta Pol'si âk osnova kul'turno-civilizacijnoi ta geopolitičnoj strategii regionu* [„Współpraca Ukrainy i Polski jako podstawa strategii kulturalno-cywilizacyjnej i geopolitycznej regionu”]), dr Andrzej Janicki (*Współpraca polsko-ukraińska w dotychczasowej działalności Muzeum Dzieci Polskich – ofiar totalitaryzmu w Łodzi*). Po referatach inauguracyjnych uroczysta część konferencji zakończyła się.

Po krótkiej przerwie rozpoczęła się działalność sześciu sekcji, z których cztery były poświęcone relacjom Polska-Ukraina na przestrzeni wieków w ujęciach historycznych, politologicznych, a także w dyskursach praktycznych XIX–XXI w., a dwie inne – sprawom Polski, Ukrainy, Rosji, Białorusi, Litwy, Łotwy, Estonii w koncepcjach geopolitycznych XIX–XXI w. oraz problemowi inwazji Rosji na Ukrainę – wyzwaniom dla Ukrainy i Polski.

Podczas pierwszej części dyskusji, pt. „Relacja Polska-Ukraina na przestrzeni wieków w ujęciach historycznych, politologicznych, a także w dyskursach praktycznych XIX–XXI w.” (moderatorka – prof. Olga Morozowa), zaprezentowali swoje referaty: prof. Bohdan Hud (*Davnâ Rič Pospolita v studiâh ukraińs'kih istorikiv* [„Dawna Rzeczpospolita w studiach

1 Z wystąpienia Oleksandra Czerewka, 28.04.2025 r.

historyków ukraińskich”), prof. Leonid Zaszkilniak *„Pro diskusijnì pitannâ ukraïns'ko-pol's'kih vidnosinv roki Drugoi s'vitovoi vijnì (19 tez) [„O dyskusyjnych kwestiach ukraińsko-polskich stosunków pod czas II wojny światowej (19 tez)”]*, prof. Igor Krywoszeja i prof. Iryna Krywoszeja *(Pol's'ka spil'nota v ukraïns'komu misti pid impers'koùvladoù (kinec' XVIII – počatok XX stolit') : na prikladì Umanì [„Społeczność polska w ukraińskim mieście pod władzą imperatorską (koniec XVIII–początek XX w.): na przykładzie Humania”])*, dr Witold Bobryk *(Polityka wyznaniowa państwa a zmiana struktury etnicznej we wschodniej części dzisiejszego województwa lubelskiego na przestrzeni XIX–XX w.)*, prof. Iwan Romaniuk *(Formuvannâ kompromisu v istoričnij pamâti ukraïncivta polâkiv kincâ 20–počatku 21st. [„Kształtowanie się kompromisu w pamięci historycznej Ukraińców i Polaków na przełomie XX i XXI wieku”])*, dr Anna Wardzińska *(Dziennikarze lwowscy w walce o tożsamość rusińską z kulturowo-politycznymi wpływami „Moskwy” w XIX w.)*.

W drugim panelu, pt. „Relacja Polska-Ukraina na przestrzeni wieków w ujęciach historycznych, politologicznych, a także w dyskursach praktycznych XIX–XXI w.” (moderatorka – dr Olga Gaidai) wystąpili: dr Nadiya Khalak *(„Dzieje Rusi Halicko-Włodzimierskiej” – nieutracone dzieło Stefana Tomaszewskiego o państwowości ukraińskiej w średniowieczu i jej kontaktach z Polską)*, prof. Valeriia Tsubenko *(The Evolution of the Russian Government's Policy towards the Polish Population and Its Implementation in the Kyiv Governorate in the 19th–Early 20th Centuries [„Ewolucja polityki władz rosyjskich wobec ludności polskiej i jej realizacja w guberni kijowskiej w XIX w.–początku XX w.”])*, dr Olga Gaidai *(Nielegalne przekroczenie granicy między Ukrainą Radziecką a Rzeczpospolitą Polską. Przypadek Wacława Strońskiego z 1923 roku)*, mgr Jurij Drabczuk Mihajlo *(Gruševs'kij âk profesor L'vivs'kogo universitetu v ocinkah pol's'kih istorikiv 1990-h–2020-h rokiv [„Mychajło Hruszewski jako profesor Uniwersytetu Lwowskiego w ocenach polskich historyków lat 1990–2020”])*, prof. Iryna Szandra *(Antiradâns'ka emigraciâ peršoï polovini XX st.: ukraïns'ko-pol's'kirefleksii (za spogadami inż. O. Fenina) [„Emigracja antyradziecka pierwszej połowy XX wieku: refleksje ukraińsko-polskie (na podstawie wspomnień inżyniera O. Fenina”])*, dr Ludmiła Krywa *(Rola ukraińskiej diaspory naukowej w wojnie rosyjsko-ukraińskiej)*.

W ramach trzeciej sekcji, pt. „Polska, Ukraina, Rosja, Białoruś, Litwa, Łotwa, Estonia w koncepcjach geopolitycznych XIX–XXI w.” (moderator – dr Piotr Kroll), swoje referaty wygłosili: dr Piotr Kroll *(Relacje polsko-kozackie (ukraińskie) w latach 1658–1676 i wpływ na nie sytuacji geopolitycznej w regionie)*, prof. Wołodymyr Komar *(Ukraina v koncepcii prometeizmu mižvoënnoi Pol'si [„Ukraina w koncepcji prometeizmu Polski międzywojennej”])*, prof. Janusz Zuziak *(Polska i Ukraina w planach federacyjnych Józefa Piłsudskiego)*, mgr Antoni P. Kubiak *(Finlandyzacja, federalizacja czy bezkompromisowość? Ukraińskie zmagania z Rosją na przełomie XX i XXI wieku)*, mgr Anna Lefèvre *(Ukraine and Belarus as Separated Nations in Western European Geopolitical Imagery since 1917 [„Ukraina i Białoruś jako odrębne państwa w zachodnioeuropejskim obrazie geopolitycznym od 1917 r.”])*, mgr Jurij Bednarczuk *(Davn'orus'ka deržava u viziah pol's'kih istorikiv kincâ XIX st. [„Dawna Ruś w wizjach historyków polskich końca XIX wieku”])*.

W czwartym panelu, pt. „Relacja Polska-Ukraina na przestrzeni wieków w ujęciach historycznych, politologicznych, a także w dyskursach praktycznych XIX–XXI w.” (moderatorka – prof. Yuliana Palagnyuk) zostały zaprezentowane wystąpienia: doc. Oksany Puszonkowej *(Ân Stanislavs'kij: hudožnik na meži pol's'koï ta ukraïns'koï kul'tur [„Jan Stanisławski: artysta*

na pograniczu kultur polskiej i ukraińskiej”]), mgr. Lubomyra Dutka (*Spivpracâ Mihajla Gruševs'kogo z pol's'kimi intelektualami kincâ XIX-počatku XX st.: sučasni istoriografični vizii* [„Współpraca Mychajła Hruszewskiego z polskimi intelektualistami końca XIX i początku XX wieku: współczesne wizje historiograficzne”]), doc. Wiktora Drozdowa (*Depolonizaciâ simvoličnogo prostoru zahidnoukraińs'kih miŝt u 1940-h rokah: dolâ pol's'kih nazv vulic'* [„Depolonizacja przestrzeni symbolicznej miast zachodniej Ukrainy w latach 40. XX wieku: losy polskich nazw ulic”]), dr hab., prof. ucz. Andrzeja Bonusiaka (*Przyszłość terenów postsowieckich w świetle koncepcji prezentowanych na łamach nowojorskiego „Nowego Dziennika” w latach 90' XX wieku*), mgr Romana Martynczuka (*Poziciâ Pol'si i polâktiv ŝodo vreguluvannâ zbrojnego konfliktu na Donbasi v 2014–2021 rr.* [„Pozycja Polski i Polaków wobec rozwiązania konfliktu zbrojnego na Donbasie (2014–2021)”]).

W piątej części obrad, pt. „Relacja Polska-Ukraina na przestrzeni wieków w ujęciach historycznych, politologicznych, a także w dyskursach praktycznych XIX–XXI w.” (moderator – dr Olga Gaidai) zostały wygłoszone referaty: mgr Mychajła Nesterenki (*Mihajlo Gruševs'kij âk golova Central'noï Radi v ocinkah pol's'koï presi 1917–1919 rr.* [„Mychajło Hruszewski jako przewodniczący Centralnej Rady w ocenach prasy polskiej w latach 1917–1919”]), mgr Maksyma Karadżijewa (*Velikij teror 1937–1938 rr. v Umanî: ukraińs'kij ta pol's'kij bil'* [„Wielki Terror 1937–1938. w Humaniu: ból ukraiński i polski”]), prof. Lili Tsyganenko (*Tiŝa bolû: dosvid deportacij ukraińs'kih i pol's'kih ŝinok (40-vi roki XX st.* [„Cisza bólu. Doświadczenie deportacji kobiet ukraińskich i polskich (lata 40. XX wieku)”]), doc. Liubovi Krupnyk (*Ruchy protestacyjne v Ukrainie i Polsce: doŝwiadczenie ukraińskich dysydentów i polskiej Solidarności*), mgr Serhija Rubana (*Perspektivi rozvitku kraïns'ko-pol's'kih vidnosini v konteksti integracij Ukraini z Êvropejs'kim Soûzom* [„Perspektywy rozwoju stosunków ukraińsko-polskich w kontekście integracji Ukrainy z Unią Europejską”).

W trakcie szóstej sekcji, pt. „Inwazja Rosji na Ukrainę – wyzwania dla Ukrainy i Polski: polityczne, gospodarcze, dyplomatyczne oraz w zakresie polityki bezpieczeństwa” (moderator – dr hab. Olga Morozowa), zaprezentowali swoje badania: Krzysztof Konstanczuk, dr hab. Olga Morozowa (*Oblicza „Ruskiego miru” w badaniach ukraińskich i polskich naukowców oraz relacjach świadków*), dr Olena Shypotilova, dr Małgorzata Winiarska-Brodowska (*Countering Russian Disinformation Operations: Poland vs. Ukraine* [„Przeciwdziałanie rosyjskim operacjom dezinformacyjnym: Polska kontra Ukraina”]), dr hab., prof. ucz. Svitlana Soroka (*„Wietnamizacja” wojny rosyjsko-ukraińskiej przez USA a bezpieczeństwo Polski*), prof. em. Mirosław Sułek (*Geopolityczny wymiar inwazji Rosji na Ukrainę*), mgr Adam Szymala (*Pokój pomiędzy Ukrainą a Rosją?*).

Ostatnie dwie sekcje odbyły się 29 kwietnia 2025 r. W siódmym panelu, pt. „Ukraina, Polska i Europa po wojnie – perspektywy współpracy polsko-ukraińskiej oraz integracji Ukrainy z Unią Europejską” (moderator – prof. Olga Morozowa, dr hab. Katarzyna Błachowska), zostały zaprezentowane wystąpienia: doc. Anzhely Irzhavskiej (*Pogliblennâ integracijnoï vzaëmodii miŝ Ukrainoû ta Êvropejs'kim Soûzom* [„Pogłębianie współpracy integracyjnej między Ukrainą a Unią Europejską”]), dr hab., prof. ucz. Mareka Mikołajczyka (*Perspektywy członkostwa Ukrainy w Unii Europejskiej*), dr hab., prof. ucz. Yuliany Palagnyuk (*Ukraine in the European Union? Public Opinion in Ukraine and Poland on Ukraine's European Integration* [„Ukraina w Unii Europejskiej? Opinia publiczna na Ukrainie i w Polsce na temat integracji europejskiej Ukrainy”]), dr hab., prof. ucz. Svitlany Lizakowskiej (*Kooperacja Ukrainy z UE przez pryzmat Systemu Informacyjnego Schengen*

(SIS)), dr Barbary Leji (*Polityka Stanów Zjednoczonych wobec Ukrainy w czasie prezydentury Donalda Trumpa – zmiany, wyzwania, kontrowersje*), dr hab., prof. ucz. Stanisława Stępnia (*Rosyjska agresja na Ukrainę (2014–2024) w polskiej i ukraińskiej historiografii*).

Wreszcie w ramach kończącej konferencję sekcji ósmej, pt. „Relacje polsko-ukraińskie w zakresie bezpieczeństwa narodowego po 24 lutym 2022 r.” (moderatorce – prof. Olga Morozowa, dr hab. Katarzyna Błachowska), jej uczestnicy i goście wysłuchali wystąpień: prof. Serhija Łysenki (*Naukovij vklad ukraińs'kih včeniŭ u kontr rozviduval'nu diâlnist' pid čas voënnih dij* [„Wkład naukowy ukraińskich naukowców w działalność kontrwywiadowczą podczas operacji wojskowych"]), dr Piotra Krzykowskiego (*Charakterystyka współczesnych relacji rosyjsko-ukraińskich oraz ich prognozy na nadchodzące lata*), dr Piotra Lizakowskiego i dr Marcina Fitasa (*Bezpieczeństwo zdrowotne w Polsce w ramach europejskiego systemu bezpieczeństwa*), mgr Sofii Piszczkańskiej (*Znaczenie współpracy bałtycko-czarnomorskiej dla bezpieczeństwa Europy Środkowo-Wschodniej: wyzwania i perspektywy Trójkąta Lubelskiego oraz innych regionalnych inicjatyw w kontekście wojny rosyjsko-ukraińskiej*), mgr Iwana Zemzyulina (*Strategii gibridnoi bezpeki: spivpracâ Ukraïni ta Pol'si v protidii ïnformacijnim ta kiberzagrozam* [„Strategie bezpieczeństwa hybrydowego: współpraca Ukrainy i Polski w przeciwdziałaniu zagrożeniom informacyjnym i cybernetycznym"]).

Wystąpienia uczestników konferencji były bardzo różnorodne i momentami wywoływały ożywione dyskusje. Szczególną uwagę poświęcono tematowi związanemu z aktualną sytuacją geopolityczną, w szczególności wojną rosyjsko-ukraińską. Mgr Adam Szymala starał się odpowiedzieć na pytanie, czy pokój między Ukrainą a Federacją Rosyjską jest możliwy, biorąc pod uwagę geostrategiczne i imperialne interesy Rosji. Dr Piotr Krzykowski przewidział również stan relacji rosyjsko-ukraińskich w nadchodzących latach, koncentrując się na roli Stanów Zjednoczonych w nowej architekturze świata. Z kolei prof. Marek Mikołajczyk przewidział perspektywy członkostwa Ukrainy w Unii Europejskiej, wskazując na konflikt rosyjsko-ukraiński jako główną przeszkodę na tej drodze.

Po dyskusjach prof. Olga Morozowa podsumowała ogólne rezultaty wydarzenia, wyraziła wdzięczność uczestnikom za ich pracę, a także władzom Uniwersytetu Warszawskiego, partnerom i wszystkim, którzy pomogli w organizacji konferencji – za możliwość realizacji tego naukowego wydarzenia. Badaczka podkreśliła, że wraz z początkiem pełnowymiarowej agresji rosyjskiej na Ukrainę, stosunki ukraińsko-polskie osiągnęły fundamentalnie inny poziom, zaczęła kształtować się nowa perspektywa geopolityczna dla Ukrainy i Polski. I dziś niezwykle ważne jest, aby nie zaprzepaścić tej wyjątkowej szansy na rozwój stabilnej, silnej i postępowej unii polsko-ukraińskiej.

Konferencja naukowa „Polska i Ukraina w perspektywie geopolitycznej: historia i współczesność” stała się ważną płaszczyzną wymiany poglądów badaczy różnych dziedzin nauki i przyczyniła się do dalszego badania poruszanego problemu.

Olga Morozowa
Uniwersytet Warszawski
Czerkaski Uniwersytet Narodowy im. Bohdana Chmielnickiego
ORCID 0000-0002-4627-2189